
Vergaderjaar 2001–2002

21 501-18

Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid

Nr. 167

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 mei 2002

Hierbij zend ik u, mede namens Staatssecretaris Verstand en Staatssecretaris Hoogervorst, de Geannoteerde Agenda ten behoeve van de Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 3 juni aanstaande in Luxemburg. Deze agenda zal tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer op 30 mei aanstaande worden besproken.

Het verslag van de Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 3 december 2001, van de informele bijeenkomst van de Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 18 en 19 januari 2002 te Burgos en van de Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 7 maart 2002 heb ik u reeds eerder toegezonden.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. A. F. G. Vermeend

Agendapunt 1: Europese Raad van Barcelona

Documenten: geen

Aard van de bespreking: Informatie van het Voorzitterschap

Op 15 en 16 maart 2002 kwam de Europese Raad bijeen in Barcelona. Tijdens deze vergadering werd de stand van zaken opgemaakt ten aanzien van de gezamenlijke doelstelling die de EU in 2000 in Lissabon formuleerde, om «de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang». Het streven om voor 2010 de arbeidsparticipatie in de EU te verhogen naar 70% (voor vrouwen 60%, voor oudere werknemers 50%) neemt hierbij een belangrijke plaats in. Deze afspraken zijn ten opzichte van de lidstaten niet juridisch bindend; zij hebben de status van inspanningsverplichtingen van de lidstaten ten opzichte van elkaar. Deze wijze van werken wordt aangeduid als de «open methode van coördinatie». In Lissabon is afgesproken om ieder voorjaar in de Europese Raad de stand op te maken ten aanzien van deze doelstellingen en eventueel nieuwe acties af te spreken daar waar de voortgang te wensen overlaat.

De Europese Raad van Barcelona heeft onder meer conclusies getrokken ten aanzien van de versterking van het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten en bevordering van de vaardigheden en de mobiliteit van de beroepsbevolking. Onder meer is de lidstaten verzocht om de inzet ter verlaging van belastingdruk op lage inkomens te versterken, om werken en werkhervatting lonender te maken, de regelgeving ter zake van arbeidsovereenkomsten te evalueren teneinde een passend evenwicht te bereiken tussen flexibiliteit en zekerheid, en oudere werknemers te stimuleren om langer op de arbeidsmarkt actief te blijven. Besloten is ook tot het formuleren van een gezamenlijke (eveneens niet juridisch bindende) doelstelling voor het beschikbaar stellen van kinderopvangfaciliteiten. Ter bevordering van de mobiliteit verzocht de Europese Raad om de nodige stappen te zetten om het Actieplan Vaardigheden en Mobiliteit, (zie agendapunt 8 van deze Geannoteerde Agenda) opgesteld door de Commissie, in praktijk te brengen. Voorrang moet daarbij worden gegeven aan o.m. het wegnemen van belemmeringen voor de erkenning van beroepskwalificaties en het bevorderen van de overdraagbaarheid van sociale zekerheidsrechten, met inbegrip van pensioenen in de EU.

Nederland is zeer tevreden met de resultaten van de Europese Raad van Barcelona. De getrokken conclusies sporen goed met het Nederlandse beleid. Nederland erkent het belang van een gezamenlijk optrekken van de EU-landen ter versterking van de werkgelegenheid en het vaardigheden-niveau van de beroepsbevolking.

Agendapunt 2: Voorstel van de Europese Commissie voor de Globale Richtsnoeren voor Economisch Beleid 2002

Documenten: COM(2002) 191 final

Aard van het debat: Gedachtewisseling

De Europese Commissie heeft op 24 april jl. nieuwe ramingen en beleidsaanbevelingen voor het economische beleid (de zgn. globale richtsnoeren voor economisch beleid) gepubliceerd. De richtsnoeren zijn inhoudelijk weinig veranderd ten opzichte van vorig jaar. Voor de consistentie van het beleid is dit van groot belang. De enige toevoeging aan de richtsnoeren

betreft de doelstellingen die in Barcelona zijn afgesproken. De belangrijkste beleidsopgaven op het gebied van werkgelegenheid (armoedeval, actief arbeidsmarktbeleid, prikkels in uitkeringsstelsels) staan in de richtsnoeren.

De Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid zal van gedachten wisselen over het Commissievoorstel. De Spaanse voorzitter zal de resultaten van deze gedachtenwisseling aan zijn collega van Financiën mededelen. Op 4 juni zal tijdens de Raad van Ministers van Economische Zaken en Financiën (Ecofin) het ontwerp voor de richtsnoeren worden opgesteld, waarbij de visie van andere Raden zal worden betrokken. Dit ontwerp wordt vervolgens voorgelegd aan de Europese Raad van Sevilla van 21 en 22 juni, waarna de Ecofin Raad de richtsnoeren zal aannemen.

Nederland onderschrijft in het kabinetsstandpunt bij de globale richtsnoeren voor economisch beleid het voorstel van de Commissie voor de globale richtsnoeren 2002. Nederland deelt in grote lijnen de economische analyse van de Commissie waarin nadruk wordt gelegd op structurele hervormingen. Een andere positieve ontwikkeling is de oproep aan de lidstaten om de pensioenstelsels te hervormen in lijn met de conclusies van de Europese Raad van Göteborg (juni 2001) en Laken (december 2001). Nederland is verder van mening dat de sociale dimensie in het voorstel onderbelicht wordt. De sociale dimensie komt in het algemene deel (hoofdstuk 2) wel redelijk goed aan bod, maar is in hoofdstuk 3 (de richtsnoeren) en bij de landenspecifieke aanbevelingen nauwelijks zichtbaar. Nederland acht het wenselijk dat ook in de beleidsrelevante aanbevelingen gerefereerd wordt aan de bestrijding van sociale uitsluiting en de afspraken die tussen de lidstaten in dit kader gemaakt zijn. In dit proces wordt via de methode van open coördinatie het beleid van de lidstaten met elkaar vergeleken door middel van het opstellen van Nationale Actieplannen en het ontwikkelen van indicatoren. Nederland ondersteunt de opinies van het Comité voor Sociale Bescherming (SPC) en Werkgelegenheidscomité (EMCO) over de richtsnoeren, waarin onder meer aandacht wordt gevraagd voor de sociale dimensie. De Commissie wordt gevraagd om het belang van het bevorderen van sociale insluiting op te nemen bij de in de richtsnoeren genoemde uitdagingen. Nederland sluit zich aan bij de opinie van het EMCO dat de rol van de sociale partners een beter herkenbare plaats dient te krijgen in de betreffende onderdelen van de richtsnoeren.

Agendapunt 3: Vereenvoudiging van Verordening 1408/71 over de coördinatie van sociale zekerheidsregelingen ten behoeve van werknemers die zich binnen de Unie verplaatsen

Titel voorstel: Voorstel voor een verordening (EG) van het Europees Parlement en de Raad voor de coördinatie van de sociale zekerheidssystemen (herziening van Verordening 1408/71)

Document: COM(98) 779 final
Aard van de bespreking: Oriëntatie

Huidige coördinatieverordening

Binnen de Europese Unie bestaan afspraken om de stelsels van sociale zekerheid in de lidstaten op elkaar af te stemmen. Deze zijn opgenomen in Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen. De Verordening heeft ten doel de aanspraken die EU-ingezetenen kunnen maken op sociale verzekeringsrechten op het

moment dat zij migreren binnen de Europese Unie te waarborgen. Daartoe zijn in de Verordening coördinatieregels opgenomen. De belangrijkste zijn:

- de gelijke behandeling naar nationaliteit;
- de export van uitkeringen met betrekking tot ouderdom, overlijden en invaliditeit;
- het samentellen van tijdvakken van verzekering in de diverse lidstaten;
- het aanwijzen van een toepasselijke wetgeving ter voorkoming van wetsconflicten;
- het coördineren van berekeningswijzen van uitkeringen.

Voorstel tot wijziging Verordening 1408/71

Op 21 december 1998 is door de Commissie bij de Raad een voorstel ingediend voor een Verordening betreffende de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels. Dit voorstel beoogt de huidige Verordening te moderniseren en te vereenvoudigen.

Over dit voorstel heeft op 7 juni 2001 en 23 november 2001 een Algemeen Overleg plaatsgevonden met de Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Behandeling van het vereenvoudigingsvoorstel in de Raad

De afgelopen jaren is het Commissievoorstel besproken in de Raadswerkgroep Sociale Vraagstukken, het ambtelijk voorportaal van de Raad WSB, waarbij ieder voorzitterschap één of meerdere hoofdstukken voor zijn rekening heeft genomen. Deze besprekingen hadden een inventariserend karakter. Onder het Zweeds voorzitterschap (eerste helft 2001) is deze inventariserende ronde afgesloten. Gebleken is dat op tal van onderdelen van het voorstel de lidstaten met elkaar en met de Commissie van mening verschillen. Om het besluitvormingsproces te bespoedigen kwamen de regeringsleiders tijdens de Europese Top van Stockholm in maart 2001 overeen dat de Raad voor het einde van 2001 zogenaamde parameters met betrekking tot de modernisering van de Verordening zou vaststellen. Deze parameters zouden dienen als richtinggevende uitgangspunten voor de herzieningsoperatie. Tijdens de Europese Raad van Laken van december 2001 zijn deze vastgesteld. Onder het Spaanse voorzitterschap (eerste helft 2002) is op basis van deze parameters onderhandeld over nieuwe tekstvoorstellen voor de herziening van Titel I en II van de Verordening. Tijdens de komende Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid (WSB) van 3 juni 2002 zal een voorlopig akkoord over deze hoofdstukken worden voorgelegd. Nederland staat in principe positief tegenover de herzieningsoperatie van de Verordening. Ook het streven naar afronding van deze operatie binnen de voorziene termijn wordt ondersteund. Nederland kan instemmen met het voorliggende voorstel voor Titel I en II. Hierbij is wel een belangrijk voorbehoud gemaakt, namelijk dat de tekst pas definitief kan worden vastgesteld, nadat overeenstemming is bereikt over de wijziging van de gehele Verordening. Naar aanleiding van de onderhandelingen over de volgende hoofdstukken kunnen immers nog wijzigingen in Titel I en II nodig blijken.

Inhoud van de voorstellen

A. De parameters

Er zijn twaalf parameters overeengekomen, te onderscheiden in algemene, die op de hele Verordening van toepassing zijn (zoals bijvoorbeeld met betrekking tot de werkingssfeer), en bijzondere, die gelden voor een specifieke categorie uitkeringen (zoals bijvoorbeeld met betrekking tot het hoofdstuk werkloosheid).

De belangrijkste parameters zijn:

- *modernisering*
hoofddoel van de herzieningsoperatie is vereenvoudiging van de Verordening, zodat deze toegankelijker wordt voor de burger, zonder onevenredige complicaties voor de uitvoering;
- *personele werkingssfeer*
de Verordening moet in beginsel van toepassing zijn op alle personen die onderworpen zijn, of zijn geweest aan de sociale zekerheids-wetgeving van een of meerdere lidstaten: dit betekent een uitbreiding van de groep personen op wie de Verordening betrekking heeft met hen die niet langer werkzaam zijn en met legaal verblijvende onderdanen van derde landen (niet-lidstaten van de EU); zie ook agendapunt 4;
- *materiële werkingssfeer*
wettelijke regelingen voor vervroegde uittreding worden onder de werkingssfeer van de Verordening gebracht en indien lidstaten daartoe een verklaring afleggen geldt hetzelfde voor Cao-regelingen dienaan-gaande;
- *ziekte*
grensarbeiders krijgen de mogelijkheid om na hun pensioen een reeds ingezette behandeling voort te zetten in hun voormalig werkland;
- *werkloosheid*
het hoofdstuk werkloosheid wordt uitgebreid met de in bepaalde lidstaten bestaande regelingen voor zelfstandigen en werklozen krijgen het recht om gedurende een bepaalde periode met behoud van hun werkloosheidsuitkering binnen de Unie actief naar werk te zoeken.

B. Titel I en II

Titel I van de Verordening bevat algemene bepalingen; deze hebben betrekking op de personele (op wie de verordening van toepassing is) en materiële (op welke wetgeving de verordening van toepassing is) werkingssfeer, op gelijke behandeling van personen, feiten, inkomsten en uitkeringen, op samentelling van tijdvakken, opheffing van de bepalingen inzake woonplaats, op de verhouding tussen de Verordening en andere coördinatie-instrumenten, op verklaringen van de lidstaten over de werkingssfeer van de Verordening, op non-cumulatie van uitkeringen en op de definities.

Titel II van de Verordening bevat bepalingen over de wetgeving die op iemand van toepassing is. Dit zijn algemene regels, bijzondere regels in geval van detachering, regels over de uitoefening van werkzaamheden op het grondgebied van twee of meer lidstaten, regels betreffende de vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering, bijzondere regels inzake personeel van diplomatieke zendingen en consulaire posten alsmede de hulp-functionarissen van de EG en uitzonderingen op de voorgaande regels.

De voor Nederland belangrijkste wijziging ten opzichte van de huidige Verordening is de verlenging van de maximale detacheringstermijn van twaalf naar vierentwintig maanden. Daarnaast is de formulering van de bepalingen op een groot aantal punten vereenvoudigd, dan wel aangepast aan de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.

De onderhandelingen over deze materie zijn uitermate technisch en gedetailleerd van aard. De lidstaten moeten overeenstemming bereiken over formuleringen die aansluiten bij de eigen wetgevingstradities, die uiteraard onderling grote verschillen vertonen.

Agendapunt 4: Uitbreiding van Verordening 1408 tot legaal in de Unie verblijvende derde landers

Titel voorstel: Voorstel voor een Verordening van de Raad betreffende uitbreiding van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 1408/71 tot de onderdanen van derde landen die enkel door hun nationaliteit nog niet onder deze bepalingen vallen.

Document: COM(2002) 59 final

Aard van de bespreking: Oriëntatie

Het voorstel beoogt de Europese coördinatieregels op het gebied van de sociale zekerheid die reeds bestaan voor Unieburgers en bepaalde categorieën onderdanen van derde landen uit te breiden naar alle, **legaal in de Europese Unie verblijvende**, onderdanen van derde landen. Op deze manier worden de opgebouwde rechten van onderdanen van derde landen gewaarborgd bij verplaatsing binnen de Europese Unie. Voor Nederland heeft dit tot gevolg dat de door onderdanen van derde landen opgebouwde rechten worden gewaarborgd bij overplaatsing van Nederland naar een andere EU-lidstaat, dan wel vanuit een andere EU-lidstaat naar Nederland. Als een onderdaan van een derde land bijvoorbeeld 3 jaar in Frankrijk werkt, daarna 1 jaar legaal in Nederland werkt en vervolgens volledig werkloos wordt, zal deze persoon, door samentelling van de gewerkte perioden zowel in Frankrijk als in Nederland, in aanmerking komen voor een loongerelateerde werkloosheidsuitkering in Nederland, mits aan de overige voorwaarden hiervoor is voldaan.

Eén van de onderdelen van het wijzigingsvoorstel van Verordening (EEG) nr. 1408/71 (zie voorgaande agendapunten) is de wijziging in de personele werkingssfeer, zodat de Verordening niet langer uitsluitend van toepassing is op onderdanen, staatlozen en vluchtelingen. De verwachting is echter dat het nog geruime tijd zal duren vooraleer dit wijzigingsvoorstel in werking kan treden. De Europese Commissie heeft daarom besloten om een apart voorstel in te dienen tot uitbreiding van de personele werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 1408/71 met onderdanen van derde landen.

Het voorstel bestaat uit twee artikelen. Artikel 1 bevat een dynamische verwijzing naar (EEG) Verordening nr. 1408/71 zodat deze Europese coördinatieregels onverkort van toepassing zijn op onderdanen van derde landen evenals hun familieleden en nabestaanden, op voorwaarde dat zij zich legaal in een lidstaat bevinden en dat zij zich in alle opzichten niet binnen één lidstaat bewegen. De nationale wetgevingen inzake de toegang tot en het verblijf in een bepaalde lidstaat blijven mitsdien onverkort van toepassing op deze groep onderdanen van derde landen. Dit wordt nogmaals expliciet tot uiting gebracht in een considerans bij het voorstel.

Artikel 2 voorziet in overgangsbepalingen om te voorkomen dat onderdanen van derde landen door de inwerkingtreding van deze verordening rechten verliezen.

Voor deze onderdanen van derde landen bestaat geen vrij verkeer van personen binnen de EU, zodat zij voor wat betreft de toegang en het verblijf in een bepaalde lidstaat moeten voldoen aan de eisen die de verschillende nationale wetgevingen voorschrijven. Eén artikel in de Verordening houdt sterk verband met het vrij verkeer van personen, namelijk artikel 69. Hierin is bepaald dat werklozen drie maanden naar een andere EU-lidstaat kunnen gaan met behoud van de werkloosheidsuitkering om daar werk te zoeken.

Het kabinetsstandpunt om dit artikel uit te zonderen van het voorstel werd aanvankelijk gesteund door andere lidstaten. Tijdens de besprekingen is er echter een considerans gevormd die uitdrukkelijk vermeldt dat de toepassing van artikel 69 afhankelijk is van het feit of de betreffende persoon een verblijfstitel heeft. De tekst van de considerans maakt voldoende duidelijk dat er door toepassing van artikel 69 geen vrij verkeer van derde landen onderdanen ontstaat, zodat dit in de praktijk niet tot moeilijkheden zal leiden om artikel 69 op te nemen in het voorstel. Indien er weinig steun overblijft om artikel 69 uit te zonderen, zijn er geen bezwaren om in te stemmen met opnemng van artikel 69 en de voorgestelde considerans.

Een ander punt van discussie vormt de uitzondering van de gezinsbijslagen van uitbreiding van Verordening (EEG) nr. 1408/71. Een aantal landen zijn tegen opnemng van gezinsbijslagen in het voorstel. Hier liggen met name overwegingen van budgettaire aard aan ten grondslag en deze landen willen export van gezinsbijslagen zo beperkt mogelijk houden. Op het moment van opstellen van deze tekst is nog niet duidelijk of hierover overeenstemming zal worden bereikt vóór behandeling in de Raad.

Artikel 63, lid 4 EG-Verdrag vormt de rechtsbasis voor dit voorstel. Dit artikel is, evenals de overige artikelen van Titel IV van het EG-Verdrag, ingevoerd bij het Verdrag van Amsterdam en bepaalt dat de Raad maatregelen aanneemt waarin de rechten en voorwaarden worden omschreven volgens welke onderdanen van derde landen die legaal in een lidstaat verblijven, in andere lidstaten mogen verblijven. Maatregelen die genomen worden op grond van artikelen van Titel IV gelden, gezien de protocollen betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken, niet voor deze landen. Het Verenigd Koninkrijk en Ierland hebben echter gebruik gemaakt van de mogelijkheid om alsnog deel te nemen.

Agendapunt 5: Europese Coöperatieve Vennootschap

5a) Voorstel voor Raadsverordening inzake het Statuut van de Europese Coöperatieve Vennootschap

Document: Geen

Aard van de bespreking: oriënterend debat

De concept-verordening introduceert een nieuwe rechtsvorm: de Europese Coöperatieve Vennootschap (ECV). De verordening stelt regels voor de oprichting van de ECV, de inhoud van de statuten, hoogte en samenstelling van het kapitaal en de positie van bestuurders en leden. De ECV wordt een rechtsvorm naast bestaande nationale rechtsvormen. In het statuut-ECV wordt tevens bepaald dat de rol van de werknemers is onderworpen aan een bijbehorende richtlijn betreffende medezeggenschap (zie hiervoor agendapunt 5b).

Een ECV kan alleen worden opgericht in een lidstaat die deze bijbehorende richtlijn heeft geïmplementeerd. Evenals bij de Verordening voor de EV is de rechtsbasis artikel 308 EG-verdrag: besluitvorming vindt plaats bij unanimité na raadpleging van het Europees Parlement.

Nederland heeft op de Interne Markt-Raad van 21 mei 2002 ingestemd met de voorgestelde aanpassingen van de verordening van de Raad met betrekking tot het Statuut van de ECV.

Document: COM(93) 252 final

Aard van de bespreking: oriënterend debat

Deze richtlijn betreft informatie en consultatierechten voor werknemers en daarnaast ook medezeggenschapsrechten (hiermee wordt in de richtlijn bedoeld: het recht om leden van het toezichthoudend orgaan –in Nederland de Raad van Commissarissen– of het bestuursorgaan te kiezen of benoemen of hier aanbevelingen voor te doen). De opzet van de richtlijn is grosso modo gelijk aan die voor de Europese Vennootschap (EV): uitgangspunt is dat de rol van werknemers bij een ECV het beste kan worden overgelaten aan vrije onderhandelingen tussen het management en een delegatie van werknemers. Komt men er niet uit, dan gelden bepaalde communautaire minimumeisen. Het voorstel wijkt slechts af van de bepalingen over de rol van de werknemers in de EV waar dat noodzakelijk is voor de rechtsvorm van de coöperatie. Die afwijking heeft met name betrekking op coöperaties die worden opgericht door natuurlijke personen en ten hoogste één rechtspersoon.

In de concept richtlijn wordt de volgende punten die afwijken van de richtlijn voor de EV vastgelegd:

- Bij een nieuwe ECV, opgericht door natuurlijke personen en ten hoogste één rechtspersoon, waarin ten minste 50 werknemers betrokken zijn, is een vergelijkbare regeling als bij de EV van toepassing. Indien de ECV wordt opgericht door natuurlijke personen en ten hoogste één rechtspersoon waar minder dan 50 werknemers bij betrokken zijn, geldt het wettelijke regime van de lidstaat van registratie. Overigens blijft op een Nederlandse vestiging van de ECV het Nederlandse recht en derhalve het medezeggenschapsregime van de Wet op de Ondernemingsraden van toepassing.
- Als de statutaire zetel van een ECV waarvoor medezeggenschapsregels gelden, van een lidstaat naar een andere wordt overgebracht, blijft ten minste hetzelfde niveau van medezeggenschapsrechten van toepassing.
- Indien na inschrijving van een ECV met minder dan 50 werknemers een bepaald aantal werknemers (dit aantal moet nog vastgelegd worden) in ten minste 2 lidstaten hierom verzoekt, zal de onderhandelingsprocedure zoals deze is vastgelegd in de richtlijn van toepassing zijn.
- Werknemers van de ECV en/of hun vertegenwoordigers zijn onder bepaalde voorwaarden gerechtigd om met stemrecht zitting te hebben in de algemene vergadering van de ECV (onder meer voor zover de verordening dit toelaat). Dit heeft geen gevolgen voor de toepassing van het Nederlandse systeem van medezeggenschap. Zo kan het Nederlandse structuurregime waarbinnen de ondernemingsraad een aanbevelingsrecht heeft voor leden van de Raad van Commissarissen bestaan naast dit systeem.

Het voorzitterschap zal tijdens de Raad verslag doen van de stand van zaken bij de onderhandelingen over de ontwerp-richtlijn over de rol van de werknemers bij de ECV. Tijdens deze Raadsvergadering is er nog geen sprake van definitieve besluitvorming.

De volgende openstaande punten resteren nog:

- Bij een nieuwe ECV, opgericht door natuurlijke personen en ten hoogste één rechtspersoon, waarin ten minste 50 werknemers betrokken zijn, is een vergelijkbare regeling als bij de EV van toepassing. Indien de ECV wordt opgericht door natuurlijke personen en ten hoogste één rechtspersoon waar minder dan 50 werknemers bij

betrokken zijn, geldt het wettelijke regime van de lidstaat van registratie. Indien na inschrijving van een onderneming met minder dan 50 werknemers een bepaald aantal in ten minste 2 lidstaten hierom verzoekt, zal de onderhandelingsprocedure zoals deze is vastgelegd in de richtlijn van toepassing zijn. Dit aantal moet nog vastgelegd worden. De Nederlandse inzet is om dit percentage zo laag mogelijk te houden, maar er kan uiteindelijk wel worden ingestemd met de toepassing van 1/3 van het aantal werknemers, aangezien zich hier een meerderheid voor lijkt af te tekenen.

- Werknemers van de ECV en/of hun vertegenwoordigers zijn onder bepaalde voorwaarden gerechtigd om met stemrecht zitting te hebben in de algemene vergadering van de ECV (onder meer voor zover de verordening dit toelaat). Zowel het voorzitterschap als de commissie-vertegenwoordiger hebben toegezegd dat dit geen gevolgen heeft voor de toepassing van het Nederlandse systeem van medezeggenschap. Zo kan het Nederlandse structuurregime waarbinnen de ondernemingsraad een aanbevelingsrecht heeft voor leden van de Raad van Commissarissen bestaan naast dit systeem. Nederland wil graag in een aanvulling bij een overweging opgenomen zien dat de toepassing van een systeem van deelname van werknemers aan de algemene ledenvergadering niet uitsluit dat andere vormen van medezeggenschap naast dit systeem kunnen bestaan.
- Nederland kan instemmen met artikel 308 van het EG Verdrag als rechtsgrondslag voor deze richtlijn.

Agendapunt 6: Wijziging van de Richtlijn asbest (83/477/EEG)

Titel voorstel: Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 83/477/EEG van de Raad betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk.

Documenten: COM(2001) 417 def.

Aard van de bespreking: Politiek akkoord

De wijziging van de asbestrichtlijn (83/477/EEG) staat geagendeerd op de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 3 juni as. als punt waarover een politiek akkoord voor een gemeenschappelijk standpunt bereikt kan worden. Nederland kan instemmen met voorliggend compromisvoorstel. In het algemeen reageerden de delegaties positief op de presentatie van het commissievoorstel, eind verleden jaar. Meer specifieke commentaren en amenderingen waren er van nagenoeg alle lidstaten. De voorgestelde richtlijn is een aanscherping van de arbeidsbeschermende voorschriften van de asbestrichtlijn van 1983. Een belangrijk onderwerp voor Nederland is de opname van een asbestverbod in deze arbeidsbeschermingsrichtlijn. Een dergelijk verbod zou aanvullend zijn op het EU-asbestverbod (i.c. van nieuwe producten waarin asbest is verwerkt, 99/77/EG) dat per 1 januari 2005 in werking treedt. Nederland is voorstander van het opnemen van een verbod in deze nieuwe richtlijn onder de voorwaarde dat het (her)gebruik van puingranulaat/grond met een geringe risicooloze asbestverontreiniging mogelijk blijft. Voor het opnemen van uitzonderingen op het verbod was aanvankelijk geen meerderheid te vinden. In de ambtelijke voorbesprekingen wist het Spaanse voorzitterschap toch een opening te forceren door een verbodstekst voor te stellen voor de productie van asbesthoudende producten en voor het delven van asbest uit asbestmijnen, teneinde de export naar landen buiten Europa aan banden te leggen. Dit voorstel werd zowel door de Commissie als door een meerderheid van de lidstaten, waaronder Nederland gesteund. Het beleid van Nederland voor hergebruik van bouw- en sloopafval en van grond kan

worden gecontinueerd. Nederland zal de noodzakelijke maatregelen nemen om de richtlijn te implementeren.

Agendapunt 7: Resolutie van de Raad over een nieuwe communautaire strategie inzake de gezondheid en de veiligheid op het werk 2002–2006

Document: COM(2002) 118 def.

Aard van de bespreking: aanvaarding resolutie

Op 11 maart jl. heeft de Raad van de Commissie een Mededeling ontvangen met als titel: «Zich aanpassen aan de veranderingen in het werk en samenleving: een nieuwe communautaire gezondheids- en veiligheidsstrategie 2002–2006».

Hierin schetst de Commissie het politiek kader voor communautair beleid op het terrein van de arbeidsomstandigheden voor de periode 2002–2006. Tevens stelt zij een reeks van door haar te initiëren activiteiten in het vooruitzicht. Inzet is verbetering van de kwaliteit van de arbeid via een algemene benadering van veiligheid en gezondheid op het werk, die rekening houdt met de veranderingen in het arbeidsbestel en de opkomst van nieuwe, met name psychosociale risico's zoals werkdruk of stress. Mede tegen de achtergrond van de constatering dat er op dit terrein reeds de nodige regelgeving tot stand is gebracht, wordt gekozen voor de volgende benadering; naast onderhoud van de regelgeving (codificatie en waar nodig uitbreiden van bestaande normen) zal veel aandacht worden geschonken aan activiteiten gericht op de bevordering van de naleving van regels. Bijvoorbeeld via acties in samenwerking met nationale overheden gericht op correcte en gelijkwaardige tenuitvoerlegging van richtlijnen. De opstelling in overleg met het Raadgevend Comité voor Veiligheid en Gezondheid (RCVHG) en de sociale partners van handleidingen voor de toepassing van richtlijnen. Het verzamelen en verspreiden van «goede praktijken», de verbetering van Europese statistieken en de kennisbank over economische en sociale kosten van arbeidsongevallen en beroepsziekten. Eveneens het blijven samenwerken met organen van de Verenigde Naties die een vergelijkbare rol hebben op het terrein van de verbetering van de gezondheid en veiligheid van werknemers op het werk. Ook kondigt de Commissie aan door een tussentijdse evaluatie van de huidige programmering de rol van het Europees Sociaal Fonds te zullen analyseren in de bevordering van een veilige en gezonde werkomgeving. Daarnaast overweegt de Europese Commissie de arbeidsomstandigheden in de werkgelegenheidsrichtsnoeren een wat prominenter plaats te geven.

In de Mededeling wordt slechts van een klein aantal acties duidelijk wanneer die ter hand zullen worden genomen en welke prioritering gehanteerd zal worden. Onduidelijk blijft ook of, en zo ja, hoeveel extra menskracht en middelen nodig zullen zijn voor de uitvoering van het actieprogramma en waar die vandaan zouden moeten komen.

De Raad heeft aangegeven ingenomen te zijn met de mededeling omdat die een nuttig kader biedt om op communautair niveau op een doeltreffende wijze uitvoering te blijven geven aan artikel 137 van het Verdrag (van de Europese Gemeenschap). Voorts verzoekt de Raad de Europese Commissie om hem voor de periode 2002–2006 een actieplan voor te leggen voor het in de praktijk brengen van de strategie. Hierin staan, in volgorde van belangrijkheid, zowel de te ondernemen acties en hun jaarlijkse uitvoeringsschema als de middelen die voor de uitvoering daarvan noodzakelijk zijn.

Nederland kan instemmen met voorliggende ontwerp resolutie.

Agendapunt 8: Ontwerp resolutie van de Raad inzake vaardigheden en mobiliteit

Document: COM(2002) 72 final

Aard van de bespreking: aanvaarding resolutie

De Europese Raad in Stockholm verzocht in maart 2001, met het oog op het aanmoedigen van modernisering van arbeidsmarkten en arbeidsmobiliteit binnen Europa, de Commissie om de oprichting van een Taakgroep op Hoog Niveau en om vervolgens op basis van het rapport van de Taakgroep een Actieplan op te stellen. Op 19 februari 2002 heeft de Commissie een mededeling inzake het Actieplan Vaardigheden en Mobiliteit vastgesteld. Dit actieplan is tijdens de Europese Raad in Barcelona positief door de lidstaten ontvangen. Het actieplan bevat 25 maatregelen om de Europese arbeidsmarkten meer open en toegankelijk te maken en is met name gericht op het vergroten van de arbeidsmobiliteit (tussen banen en geografisch) binnen de Unie en de ontwikkeling van vaardigheden. De lidstaten en de Commissie worden opgeroepen deze doelstellingen te verwezenlijken via de open coördinatie methode.

In vervolg op de Commissiemededeling over mobiliteit en vaardigheden heeft het voorzitterschap een resolutie opgesteld, die de lidstaten, de Commissie en de sociale partners oproept tot een aantal acties om de mobiliteit en de ontwikkeling van vaardigheden te stimuleren. De resolutie zal ter goedkeuring aan de Raad worden voorgelegd. Een definitieve tekst van de resolutie was bij de sluiting van de Geannoteerde Agenda nog niet beschikbaar. In de resolutie zijn o.a. de volgende actiepunten opgenomen: de Commissie wordt uitgenodigd een informatiecampagne inzake mobiliteitsmogelijkheden die worden aangeboden door de interne markt en de Europese arbeidsmarkten te ontwikkelen en om een voorstel te doen voor het introduceren van een Europese ziektekostenkaart; de lidstaten worden uitgenodigd om in het kader van de Europese werkgelegenheidsstrategie een aantal acties, bijvoorbeeld het ontwikkelen van vaardigheden voor de nieuwe arbeidsmarkt in het kader van «levenslang leren», te ontwikkelen; de sociale partners worden uitgenodigd deel te nemen aan informatiecampagnes inzake mobiliteit om het imago van sectoren en beroepen met tekorten aan arbeidskrachten te verbeteren. De resolutie is op 7 mei 2002 in het Werkgelegenheidscomité (EMCO) besproken; op 15 mei 2002 in de Raadswerkgroep sociale vraagstukken. Naar aanleiding van deze laatste bespreking volgt een aangepaste tekst, die zal worden behandeld in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers bij de Europese Unie (Coreper) van 24 mei a.s.

De arbeidsmobiliteit binnen de EU is beperkt. Nederland is van mening dat de belemmeringen voor arbeidsmobiliteit in Europa zoveel mogelijk weggenomen moeten worden, zodat de potentiële arbeidsmobiliteit in de EU kan worden vergroot. Nederland ontvangt de resolutie in beginsel dan ook positief, maar kan nog geen definitief oordeel uitspreken in verband met de nog aan te passen tekst naar aanleiding van de bespreking in de raadswerkgroep.

In aanvulling hierop kan het volgende over de huidige tekst van de resolutie opgemerkt worden:

- in de resolutie wordt de Commissie uitgenodigd om de vooruitgang op het gebied van beroeps- en geografische mobiliteit in een jaarlijks rapport aan de Voorjaarsraad te presenteren. Nederland is er voorstander van, daar waar de lidstaten zelf actie moeten ondernemen, de vooruitgang onder te brengen in het systeem van *peer pressure* dat al bestaat bij de werkgelegenheidsrichtsnoeren. In deze richtsnoeren wordt namelijk al opgeroepen om de beroeps- en geografische mobi-

teit te bevorderen. De communautaire acties op basis van het actieplan kunnen in een jaarlijkse rapportage aan de Voorjaarsraad worden bekendgemaakt.

- de monitoring van de voortgang van de implementatie van de actiepunten zal zoveel mogelijk moeten aansluiten bij reeds bestaande processen, in het bijzonder die betreffende de werkgelegenheidsstrategie en -inzake de vaardigheden- de open coördinatie op het gebied van onderwijs en opleiding.
- het aanbieden van mogelijkheden tot arbeid en trainingen moet niet worden beperkt tot werklozen, maar voor de gehele beroepsbevolking gelden.

Agendapunt 9: Integratie van de genderaspecten in het beleid van de Europese Unie

Document: geen

Aard van het debat: Informatievoorziening door voorzitterschap

Nederland steunt de methode van gender mainstreaming. Nederland vindt dat het emancipatiebeleid breed moet worden opgevat en zich niet slechts moet richten op de vrouwelijke doelgroep. Op nationaal niveau wordt gender mainstreaming als strategie toegepast op basis van kabinetsbeleid. Ook internationaal dringt Nederland aan op verankering van het emancipatiebeleid in alle geledingen van het reguliere beleid van de Europese Unie.

9a) Gender in het milieubeleid

Binnen het milieubeleid in Nederland is «de mens» uitgangspunt voor het beleid en is verder veel aandacht voor een duurzame ontwikkeling.

9b) Gender in het landbouwbeleid

Binnen het landbouwbeleid wordt in Nederland geëxperimenteerd met het zogenaamde diversiteitsbeleid, dat erop gericht is te onderzoeken wie wordt uitgesloten, om vervolgens beleid te ontwikkelen om deze uitsluiting op een niet stigmatiserende manier zoveel mogelijk ongedaan te maken.

9c) De man/vrouw-dimensie in het kader van de structuurfondsen

Daarnaast is Nederland bezig met het ontwikkelen van het instrument «gender budget analysis». Het doel van een dergelijke analyse is om na te gaan in welke mate overheidsgelden adequaat worden besteed aan mannen en vrouwen. In dit kader pleit Nederland dan ook voor aandacht voor man/vrouw-verhoudingen binnen de structuurfondsen van de Europese Unie.

Agendapunt 10: Geweld tegen vrouwen

Document: geen

Aard van de bespreking: Presentatie

De Nederlandse regering heeft een onderzoek laten uitvoeren naar het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen. Naar aanleiding van dit onderzoek en de daarin verwerkte aanbevelingen is een kabinetsreactie geformuleerd. Hierbij wordt uitgegaan van het gegeven dat er veiligheid voor de vrouw dient te zijn in zowel de openbare maar ook zeker in de private ruimte (het geweld achter de voordeur).

Tijdens de Ministeriële Conferentie over geweld tegen vrouwen op 18 en 19 februari 2002 in Santiago de Compostela heeft Nederland de noodzaak benadrukt om het onderwerp op de Europese agenda te houden, en daartoe instrumenten te ontwikkelen. Het uitwisselen van goede praktijken en het ontwikkelen van indicatoren en benchmarks kunnen daartoe bijdragen. Ook de betrokkenheid van Raden van Ministers van Binnenlandse Zaken, Justitie en Volksgezondheid (gendermainstreaming) is noodzakelijk. Daarnaast heeft Nederland gepleit voor het agenderen van het thema genitale verminking van meisjes en vrouwen, dat prioriteit zou moeten krijgen naast huiselijk geweld en seksuele intimidatie op het werk.

Agendapunt 11: Rapport Sociale Bescherming 2001

Document: COM(2002) 191 final
Aard van de bespreking: Presentatie

Het rapport bevat een analyse van de beleidsontwikkelingen in de Europese Unie op de hoofdterreinen van sociale bescherming namelijk:

- werk moet lonen
- veilige en duurzame pensioenstelsels
- bevorderen van sociale insluiting
- garanderen van hoge kwaliteit en duurzaamheid van zorg

Het rapport beschrijft de meest recente beleidswijzigingen op de genoemde terreinen. Het rapport is onder andere tot stand gekomen op basis van de Nationaal Actieplan sociale bescherming. Het document is niet bedoeld voor een gedetailleerde beschrijving van het algemene beleid van de lidstaten. Nederland scoort goed op de genoemde terreinen maar heeft de laatste jaren weinig beleidswijzigingen doorgevoerd en komt mede daarom niet prominent aan bod. Nederland kan instemmen met het Rapport Sociale Bescherming 2001.

Agendapunt 12: 2e Wereldassemblee VN over Vergrijzing

Document: geen
Aard van de bespreking: Informatie van het voorzitterschap

De Spaanse voorzitter zal verslag doen van de Tweede Wereldassemblee over Vergrijzing van de Verenigde Naties die van 8–12 april 2002 plaats heeft gevonden in Madrid. Tijdens de tweede Wereldassemblee over vergrijzing werd het Madrid International Plan of Action on Ageing aangenomen. De VN poogt met het actieplan een mondiale strategie te ontwikkelen als antwoord op de uitdagingen die een vergrijzende bevolking met zich mee brengt. Hoofdonderwerpen zijn: volksgezondheid, welzijn, houdbaarheid van sociale bescherming en inkomenswaarborg en het waarborgen van gelijke behandeling van ouderen. De mensenrechtenbenadering heeft een prominente plaats gekregen in het actieplan. Regeringen worden opgeroepen een beleid te voeren dat er toe leidt dat iedereen, mannen en vrouwen, een passende economische en sociale bescherming heeft tijdens de oude dag. Belemmeringen om na de pensioengerechtigde leeftijd door te gaan met werken dienen te worden opgeheven. Regeringen worden in de politieke verklaring opgeroepen om alle vormen van discriminatie, waaronder leeftijdsdiscriminatie, uit te bannen.

De UN Commission for Social Development is verantwoordelijk voor de follow-up van het actieplan op internationaal niveau. Nederland werkt in EU-verband aan de formulering van een Regionale Implementatiestrategie voor de regio van de UN Economic Commission for Europe. De Regionale

Implementatiestrategie zal tijdens een ministeriële conferentie van 11 t/m 13 september a.s. in Berlijn worden vastgesteld.

Agendapunt 13: Verslag van het voorzitterschap van conferenties en seminars

Document: geen

Aard van bespreking: Informatievoorziening

Onder dit agendapunt zal de Spaanse voorzitter verslag doen van een aantal conferenties en seminars die onder zijn verantwoordelijkheid zijn georganiseerd.

a) Valencia: EU-LAC

Op 13 en 14 mei jl. heeft in Valencia de ministeriële conferentie *«European social model and social protection systems in Latin-America and the Caribbean Nations»* plaatsgevonden. Het betrof een conferentie van Ministers van SZW van EU-lidstaten, Latijns-Amerikaanse landen en landen uit het Caribisch gebied. Met de conferentie beoogde het Spaanse voorzitterschap een politieke dialoog tussen de EU en de landen uit Latijns-Amerika over de toekomst van de sociale zekerheid tot stand te brengen. Geconcludeerd is dat zowel in de ontwikkelde landen, als in minder ontwikkelde landen sociale zekerheidssystemen dezelfde problemen tegenkomen. De sociale stelsels zouden daarom aangepast moeten worden en sociale cohesie bevorderd zonder een last te worden voor de nationale overheidsbudgetten. Aansluitend aan de conferentie vond op 17 en 18 mei de EU-LAC top van regeringsleiders in Madrid plaats.

Ter voorbereiding op de conferentie in Valencia heeft Nederland op 3 en 4 april jl. in Den Haag de technische conferentie *«EU-LAC: The Challenge of Social Security»* georganiseerd. Omdat vanuit de Nederlandse optiek het debat over sociale zekerheid niet als uitsluitende overheidsaangelegenheid gezien moet worden, werd deelgenomen door deskundigen van zowel (overheids)instanties als sociale partners, NGO's, alsmede van enkele internationale organisaties. In de technische aanbevelingen van deze conferentie werd gewezen op de noodzaak te reageren op de veranderende sociale, demografische en economische omstandigheden in zowel de EU als de Latijns-Amerikaanse systemen. In de EU zullen deze voornamelijk van technische aard zijn, terwijl de Latijns-Amerikaanse landen een meer fundamentele verandering nodig hebben. Bovendien kende de conferentie in haar aanbevelingen een belangrijke rol toe aan de sociale dialoog.

b) Madrid «European Congress on people with disabilities»

In Madrid vond van 20 tot en met 23 maart 2002 het «European Congress on people with disabilities» plaats. Dit congres is door het Spaans voorzitterschap in samenwerking met de Europese Commissie georganiseerd. Belangrijke lijnen voor het beleid, waarover in het algemeen consensus bestaat, zijn:

- het is belangrijk de nadruk te leggen op een inclusief beleid, waarbij *rechten van de mens* centraal staan en rechten van mensen met een handicap op participatie en integratie meer expliciete aandacht krijgen;
- het is van belang te werken aan de *beeldvorming* van mensen met beperkingen en te focussen op *mogelijkheden* van mensen met een (arbeids)handicap;
- directe betrokkenheid is nodig van *bedrijven en werkgevers* bij het in dienst nemen van mensen met een handicap.

Aan het eind van het congres is door alle aanwezigen de Madrid Declaration aangenomen: een missiestatement en actieplan getiteld: «Non discrimination plus positive action results in social inclusion».

Deze declaration is een goede leidraad voor de lidstaten bij de verdere voorbereiding van activiteiten ten behoeve van het Europees Jaar van de Gehandicapten 2003

Agendapunt 14: Diversen

a) Voorstel voor een richtlijn van het EP en de Raad betreffende een wijziging van richtlijn 83/477/CEE van de Raad over de bescherming van uitzendkrachten

Document: COM (2002) 149 final

Aard van de bespreking: presentatie van de Europese Commissie

De Europese Commissie zal een voorstel presenteren voor een EU-richtlijn om de kwaliteit van uitzendwerk te verbeteren door te verzekeren dat ten aanzien van wezenlijke arbeidsvoorwaarden het non-discriminatie principe niet wordt overtreden. Uitgangspunt hierbij zal zijn dat een uitzendkracht niet nadeliger mag worden behandeld dan een werknemer van de inlener (het bedrijf dat de arbeidskracht inhuurt) die vergelijkbaar werk doet. Voorts dient de richtlijn een passend kader voor uitzendwerk te bewerkstelligen om de arbeidsmarkt effectiever te laten functioneren. Na het mislukken van de onderhandelingen tussen sociale partners over een raamovereenkomst met betrekking tot uitzendarbeid in het kader van de Sociale Dialoog dient de Europese Commissie nu dit richtlijnvoorstel in.

Het voorstel completeert een reeks richtlijnen op het gebied van arbeidsrecht (deeltijd en tijdelijke arbeidscontracten). Nederland heeft die richtlijnen gesteund. Voor de Nederlandse wetgeving en praktijk gaven ze niet of nauwelijks aanleiding tot wijzigingen. In Nederland is de kwestie van de vergelijkbare werknemer op dezelfde manier geregeld als in de richtlijn wordt voorgesteld. Het richtlijnvoorstel laat afwijking bij CAO op dit punt toe.

b) Voorstel voor een aanbeveling van de Raad betreffende de toepassing van de wetgeving inzake de gezondheid en de veiligheid op het werk op zelfstandigen

Document: COM (2002) 166 def.

Aard van de bespreking: presentatie van de Europese Commissie

Het voorstel betreft een aanbeveling van de Raad aan de lidstaten om op vrijwillige basis (wettelijke) maatregelen te nemen om zelfstandigen beter te beschermen inzake gezondheid en veiligheid op het werk. Door de Europese Commissie zal een presentatie plaatsvinden van dit voorstel.

De toename van het aantal zelfstandigen (zonder personeel) maakt deel uit van een omvangrijke verandering in de Europese werkgelegenheidsstructuur, waarbij veel ondernemingen taken afstoten aan kleine bedrijven en zelfstandigen. Bij de samenwerking tussen deze kleine bedrijven kan dit voor problemen zorgen voor met name het in stand houden van een adequate veiligheidscultuur in bedrijven.

De bestaande Europese richtlijnen (arbo-wetgeving) m.b.t. de veiligheid en gezondheid op het werk hebben alleen betrekking op werknemers. Ten aanzien van de toepassing van regelgeving m.b.t. veiligheid en gezondheid op het werk op zelfstandigen bestaan grote verschillen tussen de lidstaten. Dit is niet wenselijk. De invoering van maatregelen voor zelf-

standigen in de lidstaten kan, op basis van de bestaande Europese arbo-wetgeving, ook bijdragen tot een vermindering van concurrentievervalsingen binnen en tussen de lidstaten. Het is in deze context derhalve wenselijk om ook voor zelfstandigen een Europees minimumniveau aan bescherming op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk te kunnen bieden.

De Commissie wil in eerste instantie de beslissing aan de lidstaten zelf laten om op basis van dit voorstel voor een aanbeveling aan de Raad op vrijwillige basis maatregelen te treffen.

De belangrijkste aanbevelingen (uit het voorstel) aan de lidstaten betreffen:

- in overeenstemming met nationale wetgeving en/of nationale gebruiken zorg te dragen dat zelfstandigen onder het toepassingsgebied van de arbo-wetgeving vallen en/of specifieke maatregelen voor hun te treffen. Daarbij dient zo nodig de wetgeving aan de specifieke situatie van zelfstandigen aangepast te worden. Ook worden de lidstaten opgeroepen voldoende controle en toezicht te waarborgen;
- er zorg voor te dragen dat zelfstandigen toegang hebben tot (arbo)advies, informatie, en toereikende scholing; in overeenstemming met nationale wetgeving en/of gebruiken de benodigde maatregelen te nemen om passende gezondheidsmonitoring voor zelfstandigen te garanderen afhankelijk van het risico's voor de gezondheid en veiligheid op het werk.